

KREATIVNO ŽIVOTNO PLANIRANJE

PAUL CH.
DONNERS

LOGOS*d.o.o.*

DARUVAR, Masarykova 54

2014

Naslov izvornika:

**KREATIVE LEBENSPLANUNG
ENTDECKE DEINE BERUFUNG ENTWICKLE DEIN
POTENTIAL - BERUFLICH UND PRIVAT**

by Paul Ch. Donders

Copyright © 1997 Verlag Klaus Gerth, Asslar

Copyright © der überarbeiteten Neuauflage 2000

Gerth Medien GmbH, Asslar

KRETIVNO ŽIVOTNO PLANIRANJE

**Otkrij svoje pozvanje, razvij svoj
potencijal - poslovno i privatno**

Copyright © za hrvatsko izdanje: Logos, Daruvar

Urednici: Mladen Konecky, mag.inf., Angelika Bosch

Prijevod: Tea Kortkamp

Lektura: Nada Konecky, prof.

Korektura: Silvija Špičak, prof.

Grafički uredio: dr. Mario Konecky

Za nakladnika: Zdravko Konecky, prof. ing.

Izdavač: Logos, Daruvar
Masarykova 54,
Daruvar
e-mail: logos-daruvar@bj.t-com.hr
www.logos.hr

Tisak: „Logos“ d.o.o. Daruvar

ISBN-10: 953-6639-81-5

ISBN-13: 978-953-6639-81-6

EAN: 9789536639816

CIP zapis dostupan u računalnom katalogu Nacionalne
i sveučilišne knjižnice u Zagrebu pod brojem 891293

*Posvećeno Dr. Henry Dondersu, mojem ocu
koji je iz svojega dugog i ispunjenog života izvukao najbolje
i koji je imao hrabrosti sa 67 godina
još jednom postati (vrlo dobrim) ocem.*

Zahvale

*Moje zahvale idu u prvoj liniji mojoj supruzi Sylvii
koja već 23 godine dijeli sa mnom pustolovinu „život“
i koja je do dana danas moj najbolji mentor.*

*Zatim mojoj djeci Jeroen, Vivian i Robinu
koje bezgranično volim i koji me svakog dana
nanovo uče živjeti.*

*Nadalje dvjema posebnim i vrlo nadarenim gospođama,
Michaeli Kast i Anne Bardenski,
koje su kroz protekle godine zajedeno sa mnom
unutar Power Menagement tima razradile proces „Umjetnik u tebi“
i koje su svojim ispravicima, dodacima,
razradom radnih listića i neprestanom razmjenom ideja
uopće omogućile nastanak ove knjige.*

SADRŽAJ

Uvod	9
Poglavlje 1	
OTKRIJ VLASTITI POTENCIJAL	15
Tri razloga zašto planirati život	15
Životna područja	23
Preuzimanje odgovornosti	25
Poglavlje 2	
ODAKLE DOLAZIM	29
Uredi svoju prošlost	29
1. Obiteljsko nasljeđe	32
2. Bog nam govori	33
3. Životna krivulja	40
4. Tijek obrazovanja	43
5. Prepreke u životu	44
Poglavlje 3	
ŠTO SE U MENI SKRIVA?	51
Darovi, talenti i nasljeđe	51
1. Naravne poticajne sposobnosti	53
2. Nadnaravne sposobnosti	57
3. Karakterni profil	61
4. Struktura inteligencije	69
5. Profil vrijednosti	85
6. Naše tijelo	87
7. Naše želje	95

Poglavlje 4	
KAMO IDEM?	105
Sakupi komadiće slagalice	107
Kreativno putovanje u budućnost	116
Definiranje vizija	118
Imenovanje dugoročnih ciljeva	129

Poglavlje 5	
KAKO DISCIPLINIRATI SAMOGA SEBE?	139
Upute	139
Plan učinkovitosti	149
Samomotivacija	152
1. Slavlje	153
2. Uživajte svim čulima	155
3. Darivanje	157

Poglavlje 6	
TKO MI PRITOM POMAŽE?	161
Mentoring – novi i stari načini obrazovanja	161
Pronalaženje odgovarajućeg mentora	166
Kako započeti?	174
 Bibliografija	 176

UVOD

Elviri je bilo deset godina kada sam ju prije pet godina upoznao u Albaniji, bosih nogu i vukući magarca za sobom, bila je oduševljena da po prvi puta u životu susreće stranca.

Elviri je danas, nekoliko godina kasnije, petnaest godina i prilično često primam informacije o njezinoj obitelji. Životne perspektive te petnaestogodišnjakinje i jednog od četvero djece u obitelji gotovo su bezizgledne. Elvirina obitelj nije u stanju omogućiti joj da se obrazuje i poslati ju u školu. Ipak, dva puta mjesečno smije pohadati satove engleskog jezika. Ostatak vremena provodi brinući se za obitelj, pomažući pri kućanskim poslovima, ili jednostavno stojeći na raspolaganju.

Je li to nezamislivo? Ne, nije. Milijuni ljudi ovoga svijeta baš kao i Elvira nemaju mogućnost po želji oblikovati vlastiti život, kako bi bio kreativniji i raznolikiji. Stoga je vrlo važno da mi euroljani, pred kojima stoje tolike velike mogućnosti, iskoristimo tu priliku i naučimo kreativno oblikovati vlastite živote.

Moja je želja da ova knjiga motivira ljude da svoje živote koriste na najbolji mogući način, kako bi milijunima i milijunima Elvira ovoga svijeta mogli biti na pomoć – ljudi koji ne žele dozvoliti da njihov život prohuja pokraj njih, nego koji se žele odlučiti poraditi na njemu za dobro drugih.

Otkrij vlastito pozvanje

U današnje vrijeme, pretrpano raznoraznim mogućnostima, nije tako jednostavno otkriti pravo pozvanje. Naravno da i životna situacija u kojoj se nalazimo igra veliku ulogu. Razlika je, imam li sedamnaest ili osamnaest godina, tridesetpet ili pak pedeset ili šezdeset.

Romano Guardini, filozof na području kulture, je u svojoj knjizi „Die Lebensalter“ opisao šest vrsta životnih kriza koje proživljavamo prelazeći iz jedne životne dobi u drugu.

Jedna kriza može, u biti, predstavljati šansu, opasnost ili pak izazov. Kao šansa, ona se očituje u otkrivanju novoga, u odrastanju i sazrijevanju, kako bi bili u stanju preuzeti odgovornost za novi životni odlomak, ona se očituje u razvijanju vlastitog karaktera, kako bi postali zreliji i „ljepši“. Kao opasnost kriza se očituje u rezignaciji, kada se u novim situacijama i izazovima ne snalazimo, osjećajući se žrtvom, u bježanju od odgovornosti nad oblikovanjem vlastitog života, te, na posljetku, u nezrelosti ljudi koja se izražava gundanjem i cinizmom.

Prva kriza koju proživljavamo jest rođenje. Najveći čin našega života jest, kada istupimo iz potpune ovisnosti u majčinom tijelu i uđemo u sasvim novi svijet. Dobra je vijest da smo to već prebrodili! Ne očekuje nas dakle ništa teže od toga.

Drugu krizu proživljavamo u godinama puberteta, kada se moramo odreći djeteta u sebi i postaviti si pitanje: „Tko sam?“ Želimo i trebamo se osamostaliti od roditelja, bez da pritom uništimo međusobni odnos, želimo postati odrasli i odgovorni, no ne znamo kako. Najvažnije pitanje je: „Kakva je moja osobnost? Što želim postići i za što sam sposoban?“ Izazov ove faze jest postajanje punoljetnom osobom.

Treća kriza stiže oko tridesetih. Nakon burnih godina, u kojima sam mnogo toga isprobao i prevalio različite zadatke, ali morao i uvidjeti, da ideali nisu uvijek tako jednostavno ostvarivi, stiže trenutak kada shvatimo da više ne želimo lutati. Želimo izgraditi nešto trajno, započeti karijeru, pronaći vlastito mjesto u ovome svijetu, te osnovati obitelj i pritom znati kamo idemo. Dolazimo do spoznaje da će slijedećih 15 do 20 godina biti najefektivnije godine života; godine u kojima smo tjelesno i duhovno sposobni izgraditi vlastito životno djelo. I ponovno se postavlja pitanje pozvanja: na što se želim usredotočiti, kako najbolje iskoristiti slijedeće godine, koje bitke moram izboriti, te kako povezati vlastite ideale sa stvarnošću.

Četvrtu dobro poznatu krizu srednje dobi proživljavamo oko 45. godine života. Nakon „osnivanja“ i „izgradnje“, susrećemo se s vlastitim ograničenjima, spoznajemo da pred nama leže godine u kojima trebamo započete zadatke vjerno i lojalno privesti kraju. Pritom se nerijetko pojavljuje strah od starenja, čovjek se boji biti beskorisno pušten po strani. U ovoj se krizi poneki, iz straha od novih izazova, čak opraštaju od

vlastitih dostignuća, vjerujući kako bi trebali ponovno postati mladi. No, svaki je čovjek stvoren sa svrhom da napreduje preuzimajući uvijek nove odgovornosti. Pitanje pozvanja ovdje glasi: „Koje je moje mjesto i što je moja odgovornost u društvu? Na koji najbolji način mogu upotpuniti životno djelo i kako ga mogu snagom i autoritetom razvijati, kako bih njime služio mnogim ljudima?“ Kod starih grka smjelo se aktivno sudjelovati u politici tek nakon navršene 50. godine života. Tako je društvo bilo sigurno da je ta osoba uspješno svladala krize vlastitog života, prije nago li ju se pusti na ostatak ljudstva.

Slijedeća kriza stiže oko 65. godine života. To je vrijeme odricanja u kojoj moramo naučiti prepustiti i predati vlastito djelo nekom drugomu, prepoznati starenje kao šansu i priliku, a ne iz straha rezignirati. Pitanje pozvanja ovdje glasi: „Koji je moj novi zadatak, moje novo pozvanje? Kako mogu vlastitu odgovornost izraziti djelima, kako drugima biti mentor i stajati im kao takav na raspolaganju? Na koji način mogu postati štititelj društva koji će obnoviti odnos između sadašnjosti i vječnosti? Kako mogu izgraditi dom i toplu atmosferu?“

Šesta kriza je smrt. Kao i rođenje i ova je kriza nešto što se mora dogoditi, s čime ćemo se morati suočiti. To je vrijeme oprastanja od svega što smo proživjeli i doživjeli, vrijeme kada prelazimo u vječnost. Najkasnije će se tada pokazati kako sam oblikovao svoj život.

Život se, dakle, odvija u nekoliko odlomaka, u kojima radimo, istražujemo, osvajamo. No, što je u svemu tome tako oduševljavajuće, jest činjenica da je nama, ljudima, pružena mogućnost da oblikujemo svoje živote u suradnji s drugima i u suradnji s Bogom.

Ova knjiga služi kao pomoć i uputa svima koji žele odgovoriti na pitanja pozvanja pojedine životne krize. Mi, Power Management Team, smo u proteklih deset godina razvili jedan proces, kojeg nazivamo „Otkrij umjetnika u sebi“.

Francis Schaeffer piše: „Ne postoji veće umjetničko djelo od života jednog kršćanina. Možda nisi nadaren za pisanje, slikanje ili komponiranje, ali svatko je nadaren kreativnošću vezanom za vlastiti život. Tako je pozvanje nas svijetu, postati umjetnikom i oblikovati svoj život podajući mu time postojanost i ljepotu u ovom izgubljenom svijetu.“

Dakle, ova knjiga govori o otkrivanju umjetnika u tebi. Prva točka u ovom procesu postavlja pitanje: Odakle dolazim? Kakav je bio moj životni tijek sve do danas?

Pitanje druge točke jest: Što se u meni skriva? Koje su moje sposobnosti? Čime sam obdaren? U čemu leže moji potencijali? Na koji način mogu napredovati?

Treća točka: Kamo idem? Na osnovi prve dvije točke moći ćeš si predočiti sliku vlastite perspektive za nadolazeće godine i formulirati viziju za tvoje zanimanje, obitelj, crkvu i slobodno vrijeme.

Četvrta točka: Kako disciplinirati samoga sebe? Kako ostvariti vizije i ciljeve? Kako postati savjetnikom/trenerom samome sebi?

Peta točka: Tko mi u svemu tome pomaže? Trebamo pronaći ljude, muškarce i žene, koji će nas podržavati i podučavati. I ne zaboravimo, sam Bog je naš uvijek prisutan mentor koji nam želi pomoći da postanemo umjetnici u oblikovanju svojega života.

Upute za korištenje knjige

Proces otkrivanja umjetnika u tebi je opisan na interaktivan način. Svako poglavlje te vodi kroz jedan stupanj procesa, pružajući ti mogućnost da uz pomoć radnih listića pronađeš perspektivu tvojega života. U poglavljima „Odakle dolazim?“ i „Što se u meni skriva?“ trebat ćeš skupljati komadiće slagalice koji će ti pružiti informacije o dosadašnjim događajima i o okolnostima koje ukazuju na crvenu nit u tvom životu, o tvojim slabijim i jačim stranama, te o mnogo drugome. U četvrtom poglavlju možeš iz tih komadića načiniti cjelovitu sliku. Na taj ćeš način jasnije prepoznati poziv za sljedeći životni odlomak. Peto poglavlje ti pruža mogućnost razrade plana osobnog treninga za nadolazeću godinu dana. Dok ćeš u šestom poglavlju otkriti, kako naći prave savjetnike, koji će ti pomoći u ostvarivanju tog treninga.

Savjetnik: Savjetovao bih ti da ne poradiš potpuno sam na ovoj knjizi, već da potražiš jednu povjerljivu osobu s kojom ćeš moći o tome razgovarati i uz čiju ćeš pomoć moći sakupiti više informacija o sebi i vlastitim planovima. To bi na primjer mogao biti jedan tvoj prijatelj, bračni partner, roditelji, jedan mentor ili bilo koja druga osoba tvojeg povjerenja.

Kopiranje knjige: Radne listiće i grafike smiješ kopirati za vlastitu uporabu, kako bi ovu knjigu mogao više puta koristiti. Isplati se poraditi jednom godišnje na procesu otkrivanja umjetnika u tebi. Ipak bih ti preporučio da koristiš i samu knjigu, kako bi ona postala tvoja **osobna** knjiga. Ona je pisana sa svrhom, da te prati i ohrabruje na putovanju prema otkrivanju sebe.

Više od 2000 muškaraca i žena u Europi su ovaj proces već isprobali u njegovim najrazličitijim stupnjevima razrade i primijenili u vlastitim životima. Svi ti ljudi odlučili su se krenuti i iskoristiti život na najbolji mogući način. Učenici, doktori, domaćice, političari, menedžeri, studenti, savjetnici u poduzetništvu, radnici, sportaši, pastori, majke i očevi, sve su to vrlo različiti ljudi, koji su postali svjesni činjenice da imaju samo jedan život - i jedinstvenu priliku oblikovati ga.

Dakle: Sretno!

OTKRIJ VLASTITI POTENCIJAL

Tri dobra razloga zašto planirati život

Razlog br. 1: Bog se neizmjerljivo zanima za tebe: „Ti znaš kada sjednem i kada ustanem, izdaleka ti već misli moje poznaješ. Hodam li ili ležim, sve ti vidiš, znani su ti svi moji putovi. Riječ mi još nije na jezik došla, a ti, Jahve, sve već znadeš. S leđa i s lica ti me obuhvaćaš, na mene si ruku svoju stavio. Znanje to odveć mi je čudesno, previsoko da bih ga dokučio. Kamo da idem od duha tvog, i kamo da od tvog lica pobegnem?“ (Ps. 139)

Psalmist David je shvatio da ga Bog na nebu promatra. Da bi Bog mogao znati što David misli, mora ga od jutra do mraka motriti. On dakle, dobro poznaje svaku Davidovu lošu misao - ali i svaku dobru. On zna što David čini i što ne čini. David zna da ga Bog promatra od jutra do mraka: „Big Brother is watchig you“ se niti ne može usporediti s Bogom. Pitanje je samo, zašto Bog to čini.

Odgovor na to pitanje daje sam David u stihovima 13-18, 139. psalma: „Jer ti si moje stvorio bubreg, satkao me u krilu majčinu. Hvala ti što sam stvoren tako čudesno, što su djela tvoja predivna. Dušu moju do dna si poznavao, kosti moje ne bjehu ti sakrite dok nastajah u tajnosti, otkan u dubini zemlje. Oči tvoje već tada gledahu djela moja, sve već bješe zapisano u knjizi tvojoj: dani su mi određeni dok još ne bješe ni jednoga. Kako su mi, Bože, naumi tvoji nedokučivi, kako li je neprocjenjiv zbroj njihov. Da ih brojim? Više ih je nego pijeska!“

Drugim riječima kaže David: „Božjih misli o nama je toliko mnogo, da ih ne mogu izbrojiti. A zašto Bog razmišlja toliko o nama? Jer nas je On stvorio! Bog sam kaže: „Davide, ti si divno stvoren!“

To si možemo predočiti na sljedeći način: U trenutku kada si nastao, u trenutku kada se sjeme tvog oca stopilo s jajašcem tvoje majke, u tom je trenutku bila prisutna još jedna osoba, naime sam Bog, koji je

s velikim zanimanjem promatrao što de događa. I dok su se sjeme i jajašce stapali, u trenutku tvog nastajanja, Bog je oduševljeno izjavio: „Dječak je!“ ili „Djevojčica je!“- *moj dječak, moja djevojčica!*

Od prvog trenutka tvog postojanja, od prve sekunde, Bog je bio tobom oduševljen, jer te je On stvorio. I to oduševljenje nije nikad jenjalo. On danas na tebe isto toliko misli kao i jučer, jer je oduševljen tobom, jer je u tebe usadio predivne stvari, jer želi provesti vrijeme s tobom i zato što ima plan za tvoj život.

Množina njegovih misli, kako kaže David, množina Božjih misli o meni čini me vrijednim. Ne trebam tražiti vlastitu vrijednost u svojim učincima, jer ću u onom trenutku, kada zbog bolesti više ništa ne budem mogao ostvariti, izgubiti i vlastitu vrijednost. Tražiti vlastitu vrijednost u učincima je jako nepouzdan sistem.

David kaže: „Moja vrijednost jest u činjenici, da se najinteligentnija, najinteresantnija i najmoćnija osoba svemira zanima za mene jer je oduševljena mnome.“

Budući da si tako vrijedan, ne bi trebao tako olako potrošiti svoj život ili ga pokušavati ispuniti isključivo učincima. Ne bi ga trebao sprčkati, dozvoljavajući da samo prohuji pored tebe.

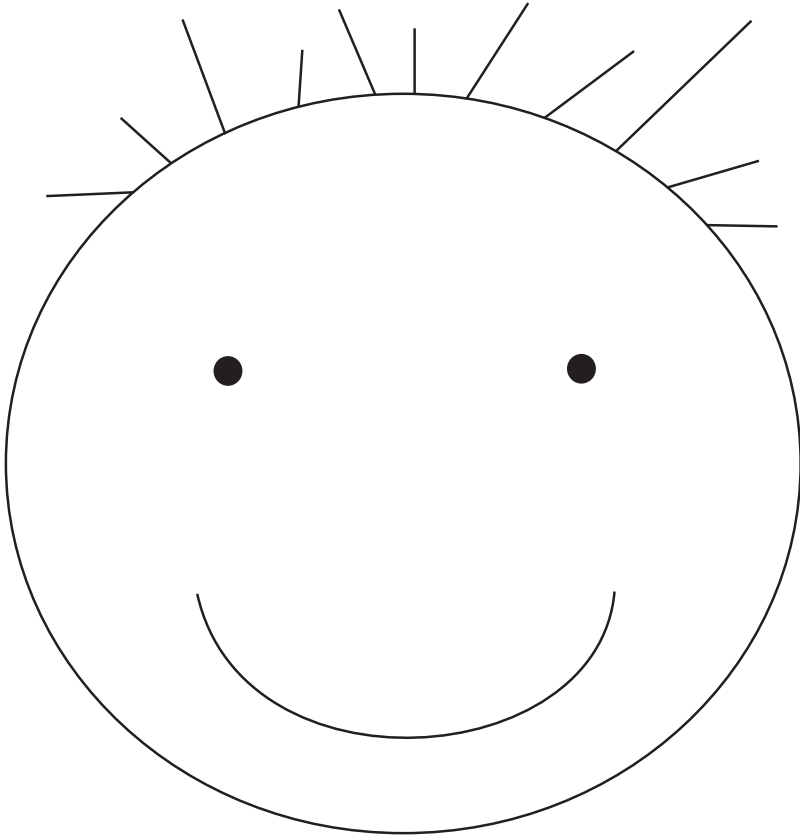
Ako je dakle istina da si toliko vrijedan, onda se isplati da iz svojega života učiniš najbolje! Isplati se s velikom znatiželjom istražiti što je u tebi usađeno, razviti postojeće potencijale i njima oblikovati tvoj život.

Želiš li uvidjeti koliko je Bog oduševljen tobom? Na slici koja slijedi možeš upisati što te na tebi samoj/tebi samom oduševljava. Ako još nikada nisi razmišljao/razmišljala o tome, što bi na tebi bilo tako predivno možda to neće biti tako jednostavno, no Bog to već odavno vidi. Bogu to nije problem. Radi se o tome, da se ispravi *tvoja* perspektiva viđenja sebe i vlastitog života.

Jedna mogućnost kako naučiti promijeniti perspektivu jest, da si slijedeća dva do tri tjedna, svaku večer uzmeš malo vremena i pismeno odgovoriš na slijedeće pitanje: „U čemu sam danas bio dobar?“

Tako ćeš nakon samo nekoliko tjedana imati čitav niz zaista oduševljavajućih činjenica. Ako pak jednostavno pitaš svoje prijatelje, što ih na tebi posebno oduševljava ili što posebno cijene, to će ti prirediti još veću radost.

Najinteligentnija osoba svemira oduševljena je mnome, a na meni posebno voli:

Uz pomoć ovih dviju vježbi, trebao bi moći u sekundi ispuniti čak i dvije stranice onime što je na tebi samome jednostavno predivno.

Razlog br. 2: Pozvan si oblikovati svoj život poput umjetnika. „Nema značajnijeg umjetničkog djela od života jednog kršćanina, i svaki je kršćanin u tom smislu pozvan postati umjetnikom. Nije svatko nadaren sposobnošću pisanja, komponiranja ili pjevanja, no svatko može biti kreativan u oblikovanju vlastitog života. Što se toga tiče, život svakog kršćanina trebao bi biti jedno umjetničko djelo. Život kršćana bi trebao biti nešto postojano, nešto lijepo usred ovog izgubljenog i očajnog svijeta.“ (Francis Schaeffer, filozof i kršćanin)

Prvo što je Bog rekao nakon što je stvorio čovjeka, bilo je: „I reče Bog: Načinimo čovjeka na sliku svoju, sebi slična...“ Dakle, Stvoritelj čitavog stvorenja, koji u svojem biću nosi težnju i žudnju za stvaranjem i oblikovanjem novoga, tebe je stvorio na svoju sliku. To znači da i ti u sebi nosiš duboku čežnju za kreativnošću, za stvaralaštvom i oblikovanjem novoga.

Paul Tournier, liječnik i filozof, je jednom rekao: „Radim kako bih zadovoljio potrebu za pustolovinom koju je Bog u mene usadio.“

Ako smo zaista „ljudi-stvoritelji“ onda snosimo odgovornost oblikovati vlastiti život. Pavao jako dobro opisuje tu odgovornost u 1. poslanici Korinćanima, 3. poglavlje: „Ali neka svatko pazi kako nadoziduje! Nitko, naime, ne može postaviti drugog temelja osim onoga koji je već postavljen, a taj je Isus Krist. Zida li tko na ovom temelju zlatom, srebrom, dragim kamenjem, drvetom, sijenom, slamom, svačije će djelo izići na vidjelo. To će pokazati onaj Dan, jer će se očitovati vatrom, a ta će vatra otkriti kakvo je čije djelo.“

Zanimljivost ovih stihova leži u tome, što Bog nas smatra suodgovornima za to kako će izgledati naša kuća života. Možemo si olakšati posao koristeći drvo, sijeno i slamu, dakle ono što imamo pri ruci, što već posjedujemo, sposobnosti koje u sebi vidimo. Ili pak, možemo sve predati i napraviti nabolje iz onoga što nam je Bog dao - zlato, srebro, drago kamenje. To su stvari zbog kojih se moramo odreći svega ostaloga. Ja to vidim tako: Svaki pojedini čovjek snosi odgovornost da kreativno oblikujemo vlastiti život.

Talijanski kipar Michelangelo jednom je klesao jedan kip. Bio je već pri kraju, stojeći na ljestvama završavao je svoje djelo. Tada je njegov učitelj i mentor, Romano, ušao u prostoriju i ostao stajati desetak minuta promatrajući svojeg učenika. Zatim reče: „Michelangelo, siđi i stani do mene.“ Rekavši to, uze Romano sjekiru s radnog stola, približi se tom velikom i zamalo završenom kipu, te ga raznese u tisuću komadića. Michelangelu su zamalo ispale oči, pitajući se je li njegov mentor poludio: „Zašto si to učinio?“ Romano odgovori: „Michelangelo, nadarenost je jeftina, dok je potpuno predanje dragocjeno.“

To je ono što nam je potrebno, kako bismo postali svjesni naše odgovornosti prema danoj nam kreativnosti: izgrađivati vlastiti život s potpunim predanjem; iz potpunog predanja uložiti nadarenost na najbolji mogući način. Slijedeći redoslijed nam je dobar primjer kako bi se naš

život mogao odvijati: počinjemo kao učenik. Učenik uči zanat, pažljivo promatra kako to drugi rade, vježba, trenira, uči takozvane temelje. I nakon dvije ili tri godine učenja, nakon što si dokazao da ovladavaš potrebnim znanjem za taj zanat, postaneš obrtnik. Obrtnik je profesionalac na svom području. Zamisli da si sposoban ljudima prodavati razne stvari. Počinješ kao učenik koji mora naučiti temelje prodaje. Učiš od ljudi koji su ti primjer, vježbaš, i pritom je tvoja predanost u vježbanju od neprocjenjive važnosti jer o njoj ovisi hoćeš li napredovati, hoćeš li postati obrtnik, postati profesionalni prodavač. Kada si jednom postao obrtnikom, ideš dalje. Imaš mogućnost napredovati, osamostaliti se, naučiti kako postati dobar trgovac, postati poduzetnik, izučavati druge i sve to unutar vlastite nadarenosti, kako bi postao majstor svojega zanata.

Majstorov je zadatak poučavati ostale kako bi i oni dostigli tu razinu profesionalnosti. No, možemo ići još dalje: majstor može postati umjetnikom.

Umjetnik je onaj, koji posjeduje nešto što daleko nadmašuje nadarenost i trud. On je u stanju stvoriti nešto čega još nema, nešto potpuno novo. On je svojoj umjetnosti potpuno predan.

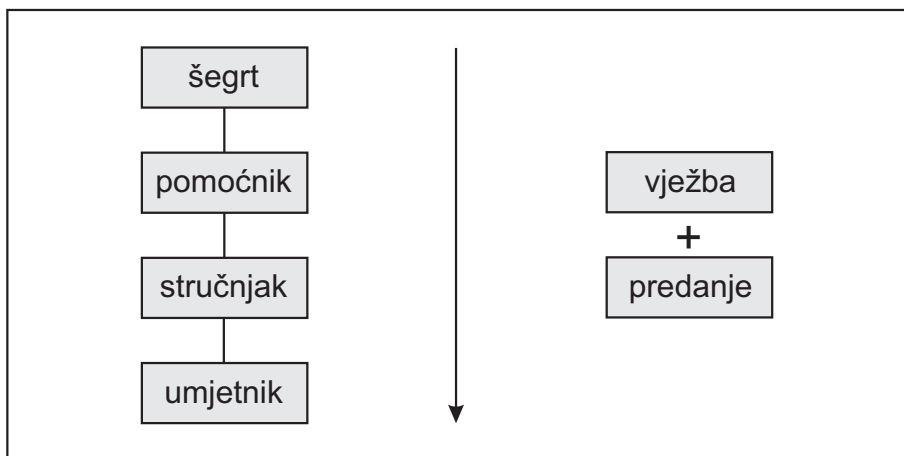
Moja supruga i ja smo nedavno bili na koncertu Georgi Feidemana. Georgi Feideman je klezmer (muzičar židovske glazbe). Svira jedan stari židovski instrument nalik klarinetu; kada netko potpuno ovlada sposobnosti sviranja, onda taj instrument počne pjevati. Sva su mjesta u toj, predivno izgrađenoj, opernoj dvorani u Dortmundu bila rasprodana. Vladala je duboka tišina. Na pozornicu je bio usmjeren jedan jedini reflektor, čije je svjetlo padalo na jednog usamljenog kontrabasistu. On je svirao sasvim jednostavnu melodiju. Odjednom se iz stražnjeg dijela prostrije čulo tiho sviranje klarineta. Svi su se okrenuli, no nisu ništa vidjeli – čulo se samo kako se muzika kreće kroz dvoranu. Georgi Feideman se, sasvim tiho svirajući, kretao kroz dvoranu, sve dok nije stigao do prednjeg dijela dvorane i popeo se na pozornicu, kada se koncert doslovno počeo prolamati i hućati dvoranom u moćnoj eksploziji boja i zvukova.

Rijetko sam susreo umjetnika poput njega, pri čijoj sam se izvedbi od prvog trenutka stresao od uzbuđenja. Zato je Georgi Friedeman bio u stanju učiniti slijedeće. Obratio se publici riječima: „Sada ću vam od-

svirati jednu predivnu Händlovu melodiju i zamolio bih vas da ju upijete u sebe i da ju slušate s poštovanjem, jer je predivna. Nemojte pritom misliti ono što biste inače mislili.“

Dvoranom je vladala potpuna tišina. Svi su pažljivo slušali. Zatim je taj umjetnik počeo svirati njemačku nacionalnu himnu; i to na tako predivan način, da su svi bili dotaknuti, ali i duboko ganuti.

Postajanje umjetnikom

Koja je bila njegova tajna? Tajna tog umjetnika ležala je u njegovoj težnji da se drugima obrati s dostojanstvom. Ta njegova duboka čežnja omogućila mu je, da tu tako poznatu i otrcanu pjesmu promijeni i pretvori u nešto novo. On je ljude začarao i dotaknuo. Pravi umjetnik!

Postati umjetnikom ne znači u prvoj liniji postati piscem ili muzičarom, već napredovati u danoj nam nadarenosti i stvoriti nešto jedinstveno, počevši od statusa učenika, zatim obrtnika, majstora pa sve do umjetnika. Taj se cilj može dostići jedino vježbom i predanjem.

Razlog br. 3: Živiš u najzanimljivijem razdoblju svih vremena. „Najviše nas je odraslo uz mentalitet, da je stabilnost priznata norma. No, sada se moramo prilagoditi na uvijete koji nam se čine nestabilni. Norma s kojom se sada odrasta jest promjena. Zato morate vi izići na kraj samo s promjenjivom brzinom tih promjena. Moja generacija se

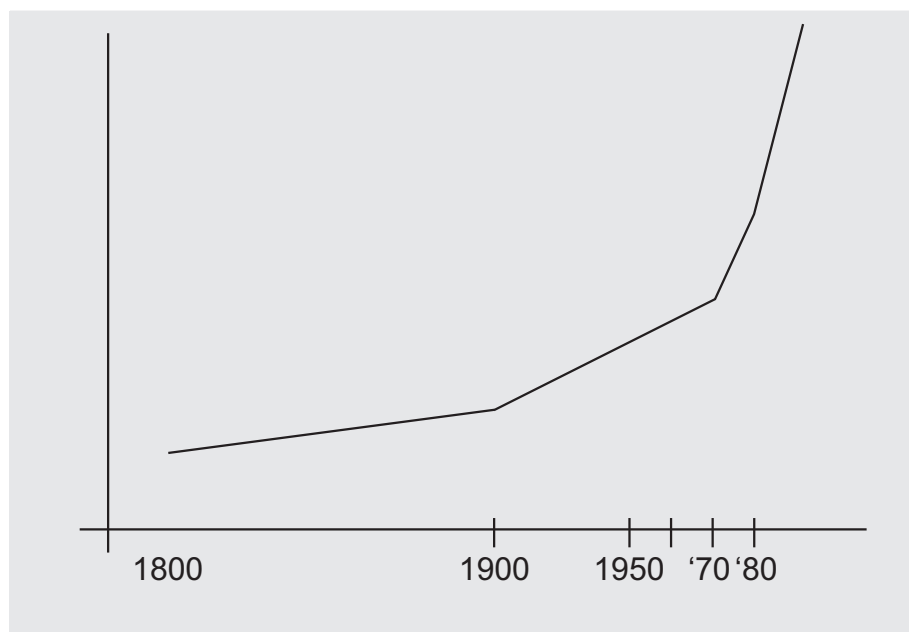
tek mora prilagoditi novoj situaciji u kojoj promjena sama predstavlja normu. Mi se mučimo, jer smo duboko zagriženi za iluziju stabilnosti. Budući da se sve što nam je bilo poznato sada mijenja, naša odgovornost leži u tome, da uložimo svu tjelesnu i duhovnu snagu kako bismo preživjeli. Moramo se pobrinuti sami za sebe, jer nam u okolnostima, u kojima svatko mora izići na kraj s nadolazećim promjenama, nitko drugi neće pomoći.“ (John Whitmore, „Coaching für die Praxis“)

John Whitmore ovim riječima jako dobro opisuje mentalitet našeg vremena i izazov kojemu smo izloženi, ako želimo aktivno oblikovati svoj život u ovom neorganiziranom svijetu.

Da bismo razumjeli kako se razvija naše društvo u današnje vrijeme, krajem 20 stoljeća, moramo razumjeti kako se širi znanje diljem svijeta.

1800. godine postojao je samo određen broj informacija dostupnih cijelome svijetu, koji se 1900. udvostručio. Zatim se broj tih informacija udvostručavao 1950., 1970., te 1980. godine.

Dijagram širenja znanja

1997: svake 4 godine udvostručuje se svjetsko znanje
svakih 1,5 godinu udvostručuje se svjetsko znanje na području elektronske obrade podataka

Danas se broj svjetski dostupnih informacija množi od prilike svake 4 godine. Na području elektronske obrade podataka, to se događa nakon svake godine i pol dana. To ostavlja velike posljedice na naš život, kao i na naše životno pozvanje i osobni razvoj.

Zar nije nezamislivo, da je čovjek srednjeg vijeka, u čitavom svom životu primio i obradio samo toliko informacija, koliko mi danas u samo jednom izdanju dnevnih novina kao što su primjerice *Jutarnji list*?

Još jedan primjer: čovjek srednjeg vijeka je za svog života susreo samo toliko novih ljudi, koliko današnji europljanin sretno u toku jednog tjedna. To nam pokazuje s koliko se informacija današnji čovjek susreće.

Onaj, tko u današnje vrijeme završi studij fizike, mora u slijedećih nekoliko godina pročitati od prilike 600 000 važnih izdanja i knjiga kako bi bio „up to date“ (iz „Wissenswege unter Druck“, časopis *Der Spiegel*, 14/93). To je, naravno nemoguće, tako da postaje - relativno viđeno - sve gluplji! Kako bi to izbjegao, mora se specijalizirati, ali i istovremeno svakih pet godina potpuno nanovo školovati, jer su njegova specijalizacija i njegovo znanje već potpuno zastarjeli.

To bi, na primjer, značilo da onaj koji je danas u tridesetima, mora računati s činjenicom da će u svom životu morati izvršavati od tri do sedam različitih profesija. Pri tome ne mislim da će promijeniti od tri do sedam radnih mjesta, već *profesija*. To će biti potrebno, ako do svojeg sedamdesetog rođendana želi imati jedno radno mjesto. Baš zato što je razvoj na svim područjima tako strmoglavo brz, mnoge profesije postaju u sve kraćem vremenskom roku suvišne; ali zato nastaju nove profesije i područja rada koja je potrebno popuniti. To je veliki izazov i sve je to jako uzbudljivo – uzbudljivo i istovremeno zastrašujuće.

Bill Gates, vlasnik i predsjednik poduzeća Microsoft, je 1996. godine, na pitanje čega se najviše boji, odgovorio slijedeće: „Bojim se samo jednoga – da moje poduzeće postane presporo. Mi si ne smijemo dozvoliti da šest mjeseci ostanemo na istoj razini razvoja, čak niti da samo polako napredujemo. O tome, naime, ovisi hoćemo li preživjeti.“

Iste je godine Tom Peterson, poznati učitelj na području menadžmenta i autor, izjavio da će u budućnosti postojati još samo dvije vrsta menadžera, a to su brzi menadžeri i mrtvi menadžeri.

I opet možemo primijetiti, da živimo u uzbuđljivim, ali i istovremeno zastrašujućim vremenima, usred kojih moramo planirati i oblikovati naš život.

Životna područja

Do danas se život dijelio uglavnom na tri čina, koja su opisana u knjizi Richarda N. Bollesa „The Tree Boxes of Life“. On u toj knjizi ustvrđuje, da ljudi teže oblikovanju života na slijedeći način: prvi čin života predstavlja vrijeme stjecanja znanja, drugi vrijeme rada, a treći vrijeme igre.

To bi se moglo predočiti i slikom jednog vlaka koji se sastoji iz tri vagona. Do prije deset godina je bilo normalno oblikovati život na takav način. Najprije bismo se popeli u vagon stjecanja znanja. Kroz njega bismo se kretali dvadeset do trideset godina prolazeći kroz škole i fakultete, da bismo zatim presjeli u vagon rada. I u ovom bismo vagonu proveli nekoliko godina, kako bismo se zatim u posljednjem životnom vagonu smjeli samo još „igrati“.

Pri takvoj podijeli života, naime podjela na tri čina, važno je primijetiti kako je uvijek netko drugi bio odgovoran za nas. Država je, u najmanju ruku, bila odgovorna za postojanje obrazovnog sustava, a taj sustav morao je po mogućnosti biti i financiran od strane države. Učitelji i roditelji su snosili odgovornost da dobro učim, dok su opet drugi bili odgovorni za to da kasnije u životu postoji dovoljno mogućnosti kako bih dobio dobru stručnu spremu. Nakon toga bih – u vagonu rada – očekivao da se država, poduzeće ili bilo tko drugi pobrine za to da s radošću i ispunjenjem pronađem pravi posao, kako bih do odlaska u penziju mogao obavljati taj posao u dobrim uvjetima. Zatim bi se presjelo u posljednji vagon u kojem bismo očekivali da sada mladi ljudi koji su još sposobni raditi, financiraju našu penziju, upravo tako kako smo to i mi svojevremeno činili. „Sada kad smo bolesni država se mora pobrinuti za nas, sve što nas okružuje je tako organizirano da smo dobro opskrbljeni.“

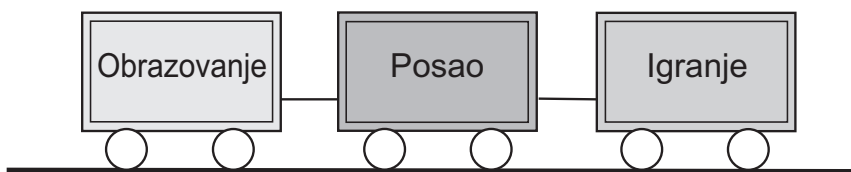
Glavni problem podijele života na takav način je da nismo dobro pripremljeni za prelaze iz vagona u vagon. Mnogi najprije uspješno završe škole i fakultete, da bi se pri ulasku u poslovni svijet spotakli i

pali. I to jednostavno stoga, jer nikada nisu naučili što to znači naći se usred poslovnog svijeta, boriti se, preživjeti, napredovati. Mnogi ne uspijevaju bez poteškoća prijeći iz vagona rada u vagon „igre“; i opet iz razloga, što nisu naučili što znači imati obilje vremena, te to vrijeme smisleno iskoristiti. Takvi ljudi često nisu pripravnici za izgradnju i njegu međuljudskih odnosa i nisu u stanju uživati u njima.

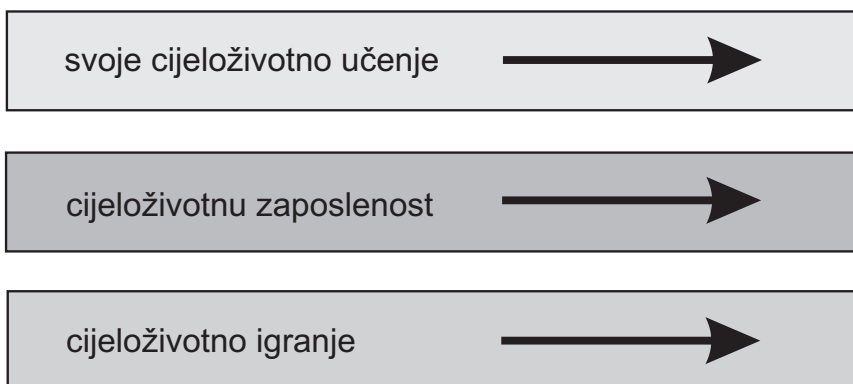
Možda je takva podjela života prije bila djelotvorna, ali danas u 1997. godini to apsolutno nije tako. Zašto?

„Stari“ i „novi“ način planiranja života

Za mene su odgovorni ostali

Sam sâm odgovoran za:

Preuzimanje odgovornosti

Ta su tri područja – stjecanje znanja, rad, igra – danas naravno još uvijek zastupljena, no ona se protežu kroz čitav život. Svaki će suradnik u budućnosti biti mjeran prema tome koliko dobro može razviti program za „doživotno“ stjecanje znanja, te koliko ga učinkovito sprovodi. To znači da moramo naučiti unapređivati sami sebe tijekom čitavog života, jer onaj koji svladava neku struku, mora računati s činjenicom da će za pet godina morati težiti potpunoj obnovi i unapređivanju svojega znanja kako bi bio u stanju držati korak s današnjim očekivanjima.

Zato: čovjek mora doživotno stjecati znanje i mora razviti plan kada i kako to želi sprovesti.

Drugo: predvidivo je da će čovjek u budućnosti morati raditi, po mogućnosti i nakon što je stekao starosnu dob za odlazak u penziju. S druge strane, naravno da čovjek u tijeku svog života ima i „vrijeme igre“, dakle, slobodno vrijeme, godišnji odmor i vrijeme opuštanja. No, nitko nam neće reći kada se trebamo oporavljati. Nekada smo prisiljeni „igrati“ se i oporaviti se (kao primjerice nakon bolesti), no nekada moramo to vrijeme igre svjesno uplanirati, kako ne bismo bili pregaženi brzinom našeg društva.

Razlika između ovog načina oblikovanja života i onoga prije opisana leži u tome, da sam sâm odgovoran za način na koji oblikujem život. To je opet zastrašujuće i uzbudljivo istovremeno. To je istovremeno izazov i naše pravo.

Veliki je izazov doživotno stjecati znanje i živjeti tako ukorak s vremenom. No, istovremeno to je i naše pravo – biti u stanju stjecati znanje sve do duboke starosti, ostati u formi, kako bi naš život bio ispunjen i zabavan, te kako bismo imali neko značenje za ljude koji nas okružuju. Veliki je izazov cijeli život raditi, nekad čak već i za vrijeme školovanja i studija. No, biti kreativnim stvaraocima je istovremeno i naše pravo. Morati biti u stanju samostalno planirati kada se obnavljati i opušitati, jest izazov, ali je to samostalno odlučivanje istovremeno i naše pravo.

Način dakle na koji u današnje vrijeme oblikujemo život predstavlja veliki izazov, ali istovremeno je to i naše pravo. Kako bismo to bolje po-

jasnili, navodimo slijedeći citat: „Egokultura našeg vremena: pojedinac napreduje postajući sudionikom, graditeljem, zabavljačem i urednikom svoje biografije“, kaže sociolog iz Münchena, Ulrich Beck. „Biografija uradi sam“ - tako se na „sociološkom“ njemačkom zove taj neobičan način oblikovanja života. Istina je nažalost da nedostaju upute.

A baš je u tome stvar. Prije, kada su još postojala ta tri vagona u dugačkom vlaku planiranja života, tada je svatko imao i jasne upute za svako pojedino područje. Danas tih uputa više nema i nitko ti ne može reći kada da radiš, učiš, ili se opuštaš. Svatko se, dakle, bavi vlastitom vizijom života i nitko ne zna točno kako bi trebala izgledati. Standardizirane životne ciljeve, koji su prije sto godina, pa čak još i za vrijeme ekonomskog čuda, gotovo neograničeno vrijedili, zamijenio je slobodan prostor bez uputa, a kojeg svatko treba sam ispuniti.“ („Der Preis der Ich-Sucht“, Focus, 6. 12. 93)

Proces pronalaženja umjetnika u tebi

I baš bismo zato svoj život trebali aktivno i kreativno oblikovati. Pojedinaac još nije nikada prije bio tako važan i istovremeno tako beznačajan kao u današnje vrijeme. Papa Ivan Pavao II, zaprepašten predstavnik jednako tako zaprepaštenog Boga, oplakuje u svojoj enciklici duh vremena „neutješive bespomoćnosti“ čovjeka koji više ne zna tko je, odakle dolazi i kamo ide.

I zaista, moramo si postaviti baš ta tri pitanja, želimo li što smislenije oblikovati svoj život.

ODAKLE DOLAZIM?

Uredi svoju prošlost

Moj je otac bio okulist. Time se bavio već i za vrijeme drugog svjetskog rata. Živio je u Holandiji i nije se baš ponašao vrlo kooperativno prema njemačkim osvajačima. Zbog toga je i završio u jednom od koncentracionih logora, u kojemu su bile zatvorene poznate ličnosti.

Svaki put kada je nizozemski pobunjenički pokret izvršio neki čin sabotaze, u tom je logoru bila smaknuta jedna zarobljena osoba. Vjerojatno možeš zamisliti kako se moj otac osjećao kada jednu cijelu godinu nije znao hoće li preživjeti nadolazeći tjedan. Stoga smo naravno i mi, njegova djeca, odrastali ispunjeni predrasudama u pogledu njemačkog naroda.

Kada sam se u dobi od 16 godina odlučio predati svoj život u Božje ruke, postao sam svjestan činjenice da imam jako negativan stav prema svemu njemačkome. Sjećam se još, kako sam mnogima pripovijedao o tome što sam s Bogom doživio... ali nisam imao ama baš nikakvu volju to podijeliti i s osobama njemačkog porijekla. I onda mi je odjednom, u razgovoru s jednim prijateljem, postalo jasno da je taj moj stav potpuno neopravdan i da nije u skladu s mojom predodžbom o jednom životu u zajedništvu s Bogom. Stoga sam Bogu rekao: „Ako želiš, otići ću rado u Njemačku i živjeti tamo neko vrijeme. Ali ti me moraš promijeniti, jer je moje srce tako jako oblikovano mojom obiteljskom povijesti, da ja to nisam u stanju sam učiniti.“

U toku slijedećih nekoliko tjedana doživio sam takvu promjenu mogega uma i osjetio veliku želju služiti njemačkom narodu. U dobi od 19 godina, preselio sam u Njemačku da bih tamo živio i radio.

Danas živim već dvadeset i jednu godinu u Njemačkoj. Velik broj mojih najboljih prijatelja su Nijemci, a i radim uglavnom u Njemačkoj.

Vrijeme u kojemu mi je Bog pomogao da se suočim sa svojom prošlosti, osposobivši me tako da pogledam u budućnost i da se pokrenem, bilo je za mene vrlo značajno iskustvo. Tada sam shvatio da se moram najprije obračunati sa svojom prošlosti i prihvatiti ju, ako zaista želim uzeti život u svoje ruke.

Jedan moj prijatelj je jednom rekao: „Trebamo izmirenje s prošlosti i nadom prožetu budućnost, ako želimo imati ispunjenu sadašnjost.“

To znači da je samo onaj u stanju uživati u sadašnjosti, koji je u stanju razumjeti svoju prošlost, onaj koji je u stanju nadvladati ju, prihvatiti ju i prigrliti ju. Taj ne tuguje neprestano za svojom prošlosti i ne grabi za zadovoljstvom u budućnosti. Jer onaj koji to čini, taj je potpuno nesposoban djelovati u sadašnjosti, postajući tako zarobljenik jednog ego – neurotičnog, unatrag orijentiranog stila života, pa stoga i nesposoban planirati svoju budućnost.

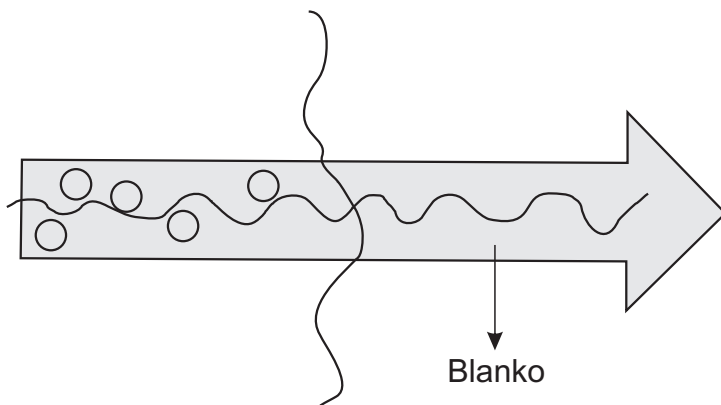
Pred nama dakle leži izazov, da ozbiljno shvatimo našu prošlost, da učimo iz nje, te da ju konačno i prihvatimo, baš takvu kakva je i bila. Zato i počinjemo proces „Pronađi umjetnika u sebi“ s pitanjem koje si čovjek od samog postanka svijeta postavlja: „Odakle dolazim?“

Vektor prošlosti: uz pomoć slijedećeg prikaza možeš si to predočiti ovako: naš život negdje započinje, poprima smjer, te na nekoj točki stižemo i do današnjice. Za nama ostaje veliko iskustvo – pozitivni i negativni događaji, strahovi, želje, najrazličitiji doživljaji, a svi su oni oblikovali naš život.

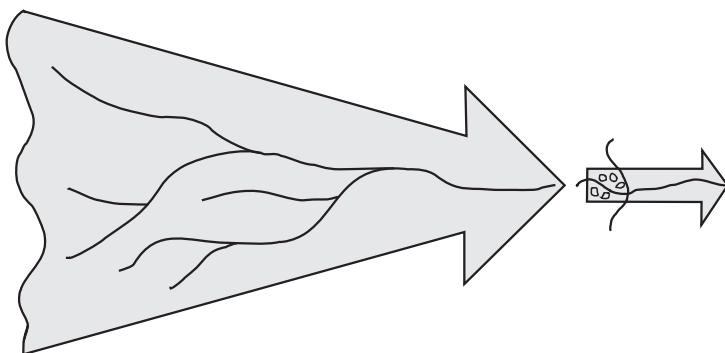
Pred nama leži put kojeg možemo opisati kao blanko-put. On je, naime, još potpuno nepoznat. Svaki je dan nepredvidiv i nov i samo čeka da ga oblikujemo. Izazov leži u tome, da uz pomoć već proživljenih godina vlastitog života, otkrijemo postojeću nit. Kada otkrijemo tu nit u našoj prošlosti postavljajući si pitanje “Odakle dolazim?”, tada nam ta spoznaja služi kao podloga koja će nam omogućiti da tu nit razvijamo i u budućnosti.

Iz tog ćemo razloga promatrati tvoju budućnost u našem procesu “Otkrij umjetnika u sebi” kroz pet točaka. Naš je cilj naučiti što više od naše prošlosti, kako bismo bili u stanju sa što više optimizma i radosti planirati budućnost.

Moja perspektiva mojega života

Realna perspektiva mojega života

Crvena nit razvija se preko stotinu godina, te se u jednom trenutku stapa s mojim nastojanjem i rođenjem.

Pet točaka koje trebaš razraditi su:

1. Obiteljsko naslijeđe
2. Kako nam Bog govori?
3. Životna krivulja
4. Tijek obrazovanja
5. Prepreke u životu

1. Obiteljsko naslijeđe

Osvrnemo li se još jednom na sliku koju smo već promotrili, primijetit ćemo da ona potpuno odgovara našoj perspektivi. Vjerujemo, da naš život započinje rođenjem, te da samim tim činom počinje i povijest svijeta.

U stvarnosti to, naravno, izgleda sasvim drugačije. To si možete predložiti na slijedeći način: sva naša dosadašnja iskustva su u stvarnosti beznačajno mala u usporedbi s onime što se sve već zbilo u našoj obitelji prije nas.

Nažalost mi smo, kao produkt zapadnjačkog društva, izgubili vezu s obiteljskim naslijeđem. Nedavno sam pročitao knjigu koja govori o jednoj obitelji, čiji su preci još u doba prije Krista bili poznati kao židovski pisari. Oni su zapisivali povijest svojega naroda na svitcima papirusa. Ta je obitelj posjedovala nadarenost u pisanju. I ta je nadarenost prelazila iz generacije u generaciju sve do doba srednjeg vijeka. U to je doba jedan od potomaka te obitelji surađivao s Johansom Gutenberg, utemeljiteljem knjigotiska. Taj potomak je proveo čitav život istražujući i proučavajući umjetnost tipografije. Bio je to smisao njegovog života, a svoje je znanje predao svojem sinu. On je, opet, cijeli svoj život uložio u izgradnju tiskarskog stroja, da bi na koncu svoje znanje predao dalje svojem sinu, koji je svojevrjemenom negdje u sjevernoj Italiji tiskao prvo izdanje knjige proroka Izaije. Ta obitelj postoji do današnjeg dana, obitelj iz koje proizlaze pisci i autori.

Zadivljujuće je kako se nadarenost može predavati iz generacije u generaciju preko dvije i pol tisuće godina, te se pritom još i usavršavati. Ali je i začuđujuće da mi često nemamo nikakvu povezanost s našim obiteljskim naslijeđem, te vjerujemo da život započinje tek činom našega rođenja. Želim te ohrabriti i potaknuti da proučiš svoju obitelj, kako bi razvio novu sliku o nadarenosti i sposobnostima skrivenim u tvojoj obitelji.

U nama zapadnjacima leži nažalost nepromjenjiva sklonost da se s problemima suočavamo s negativnog gledišta na obiteljsko naslijeđe. Naravno da se na tom području i bolje snalazimo. No, to nas ne bi trebalo spriječiti u pokušaju da okrenemo stranicu i pogledamo koliko **pozitivnog** naslijeđa leži skriveno u povijesti naše obitelji.

Slijedeća radna područja predstavljaju prvi korak u tom smjeru: na slijedećim ćeš stranicama pronaći pregled sposobnosti tvojega oca, tvoje majke te tvojih bake i djeda. Svaki je kvadrant u sredini podijeljen. U gornju polovicu upiši za svaku osobu sposobnosti koje su po tvom mišljenju karakterizirale toga člana obitelji. Budeš li s time imao poteškoća, samo si postavi pitanje po čemu su bili poznati, čemu su težili, koje je bilo njihovo zanimanje i koje su sposobnosti za to potrebne.

Donja polovica je predviđena za njihova karakterna obilježja. I u ovom slučaju postoji nešto što će ti pritom pomoći. Postavi si pitanje: je li ta osoba bila otvorena ili povučena, brza ili spora, je li radije riskirala ili je bila oprezna, da li joj je bila važnija točnost ili užitak, je li bila osoba koje je zračila autoritet ili osoba koja je težila skladu i harmoniji, je li bila dobar govornik ili je rađe bila dobar slušatelj?

Kada budeš „prošao“ sve osobe, možda uzimajući u obzir i pomoć roditelja pri prikupljanju svih pozitivnih osobnosti koje su ih obilježavale ili ih obilježavaju, mogao bi taj zadatak proširiti i na svoju rodbinu, te na svoju braću i sestre opisujući ih na isti način.

Nemoj žuriti, jer je ovo sasvim posebno istraživačko putovanje, koje smiješ poduzeti besplatno i prilikom kojega ćeš doći do novih spoznaja – čak i o sebi i vlastitom potencijalu. Zatim uzmi marker i još jednom pročitaj zapisano. Obilježi sve karakterne osobnosti i sposobnosti koje i ti posjeduješ. Nakon procjene zadatka bilo bi korisno te dobivene podatke uredno prepisati na novi list.

2. Bog nam govori

Stigli smo do drugog odjeljka u promatranju povijesti, u kojemu ćemo najprije sakupiti i uredno prikazati koliko ti je često Bog već govorio.

Svaki kršćanin razmišlja povremeno o svojoj budućnosti pitajući se kakav je Božji plan za njegov život. Mogu jako dobro zamisliti kako

Obiteljsko naslijeđe

Djed s očeve strane	Baka s očeve strane
Sposobnosti	Sposobnosti
Osobnost	Osobnost

Otac
Sposobnosti
Osobnost

Obiteljsko naslijeđe

Djed s majčine strane	Baka s majčine strane
Sposobnosti	Sposobnosti
Osobnost	Osobnost

Majka
Sposobnosti
Osobnost

Obiteljsko naslijeđe

Naslijeđe sposobnosti
Naslijeđe osobnosti

Bog sjedi negdje gore na nebesima i kaže: „Ti dakle želiš znati koji je moj plan za tvoj život. Samo trenutak.“ Zatim se okreće svojem računalu kako bi ti ispisao kratku listu svega što ti je u tijeku života u svezi s tim već objavio. Što se tiče „kratke“ liste: u stvarnosti je ona strašno dugačka.

Kako to da se tijekom života neprestano pitamo „Što je Božja volja? Kako izgleda moja budućnost?“, zaboravljajući istovremeno to što nam Bog svakodnevno pokazuje?

Koliko te je propovijedi već dotaklo, znajući da ju moraš dobro pratiti jer Bog govori baš tebi? Koliko često si propustio zapisati takvu propovijed ili ju zabilježiti na bilo koji način, te si ju u tijeku slijedeća dva tjedna zaboravio?

Želim te ohrabriti da već danas započneš sa „sakupljanjem“, da napraviš jednu „Knjižicu Božjih poruka“ u koju ćeš zapisati sve Božje poruke – velike i male. S time možeš već danas započeti i to zapisivanjem poruka iz prošlosti u slijedeću tabelu, koju smo podijelili na nekoliko područja.

U slijedećoj tablici ispisano je nekoliko primjera kako nam Bog govori. Postoje naravno situacije u kojima nam Bog direktno govori. Tako neki događaj je nezaboravan i stoga ga nije neophodno potrebno ovdje navoditi. No, Bog nam se i na razne druge, često nespektakularne načine objavljuje, zbog čega mi te Božje poruke niti ne prepoznajemo kao takve. To ne znači da su one manje važne! Jasno je, da u slijedećim primjerima nisu iscrpljene sve mogućnosti i načini na koje nam Bog govori. Ovih sedam varijanti pomoći će ti da „u grubo“ sortiraš svoje doživljaje. Svako područje pojasniti ću jednim primjerom.

Prvo na popisu je Božja Riječ: Biblija. Bog sasvim jasno govori putem Biblije u kojoj je skoro tisuću stranica ispunjeno otkrivenjima. Naravno da se ne odnosi sve direktno na moj život, ali često se događa, da me se to što sam pročitao duboko dojmilo. Posebno me dotaknu stihovi u kojima piše, da je briga za udovice i siročadi iskreno bogoslužjenje. Svaki put kada čitam takve stihove uvijek nanovo otkrivam kako me Bog poziva. Na taj mi način Bog neposredno govori i očekuje odgovor. Zato su mi ti stihovi postali posebno važni pri planiranju budućnosti.

Moji slijedeći primjer su knjige. Neke knjige koje sam pročitao su bile zaista dobre, druge su me se pak tako duboko dojmile da sam se osjećao, kao da je njihov sadržaj baš za mene i moju budućnost od velike značajnosti i da bih se njime trebao dublje pozabaviti.

Propovijedi su još jedan način na koji nam Bog govori. Ne bih točno znao koliko sam propovijedi već poslušao, barem jedno deset tisuća, među kojima su bile i one koje su me se tako dojmile, da se još uvijek sjećam njihovog sadržaja.

Bog nam govori i kroz posredničku molitvu. Kada netko, tko za tebe moli, primi odgovor od Boga, za tebe su to putokazi i otkrivenja. I kada netko primi objavu, to ti može biti Božje usmjeravanje. Ponekad nam Bog govori i sasvim direktno putem jedne osobe, koja neočekivano, posve intuitivno kaže nešto, što nama može pomoći u rješavanju problema ili promijeniti naš način razmišljanja. Zapiši vlastita iskustva i što te je pri tome najviše motiviralo.

Kroz snove nam Bog daje nove ideje. Na žalost je teško definirati koji su snovi dobri, a koji loši, a teško je i reći je li potrebno svim snovima posvećivati posebnu pozornost. Sebi sam postavio jedno pravilo: kada mi je ujutro nakon buđenja san protekle noći još duboko u sjećanju, kada ima jasan i pozitivan sadržaj, koji se ne protivi biblijskoj istini, tada takav san jednostavno zapišem.

Poneki od tih snova mi je već bio od pomoći. Jednom sam sanjao, kako smo moja supruga i ja tješili jednu osobu, koju je ta utjeha potpuno promijenila. Nedugo nakon toga postao sam svjestan činjenice, da je jedan od naših zadataka kao treneru u menadžmentu i taj, da budemo tješitelji – i to tješitelji baš onih ljudi poput menadžera, koji tako rijetko dobiju prijeko potrebnu utjehu. Da nije bilo tog sna, ne bih niti pomislio da u trening za menadžere spada i utjeha.

Još jedan primjer su naši uzori. Oni nas nadahnjuju i pomažu nam da razvijemo viziju o vlastitoj budućnosti. Osoba koja je postigla baš ono čemu i mi sami težimo i kojom smo oduševljeni, može na nas djelovati vrlo motivirajuće. Ako su on ili ona, koji su isto samo ljudi, uspjeli u svom pothvatu, zašto ne bih i ja?

Puno sam naučio promatrajući ponašanje svojih uzora iz prošlosti i sadašnjosti; slušajući što govore i promatrajući što čine. I primjećujem kako ti uzori mogu postati izvor nadahnuća. No, više o tome u posljednjem poglavlju!

Obiteljsko naslijeđe

	<i>Izjava</i>	<i>Što te je pritom najjače motiviralo?</i>
<i>Biblija</i>		
<i>Knjige</i>		
<i>Propo- vijedi</i>		
<i>Molitva</i>		
<i>Snovi</i>		
<i>Uzori</i>		
<i>Potrebe ljudi</i>		
<i>Izravno Božje obraćanje</i>		

I, na posljetku, Bog nam govori i kroz potrebe i teške okolnosti naših bližnjih. Prije mnogo godina smo supruga i ja jedan period bili aktivni u misijskoj službi u Sri Lanki. Jednog smo dana šetali kroz glavni grad Colombo, kada smo na ulici susreli jednog dječaka slomljenih nogu – vjerojatno su to učinili njegovi roditelji kako bi izazvali što više sažaljenja. Dok je četveronoške puzao prema nama i ispruživši ruku tražio milostinju, njegovo je lice sjalo. Još si danas mogu jasno predočiti lice tog dječaka. Činilo se kao da nam se sam Isus obraća kroz dječakove oči govoreći nam: „Brinite za djecu svijeta.“ Tada još nismo imali ni djecu, niti smo na ikakav način bili uključeni u rad s djecom. No, moja je supruga šest godina kasnije osnovala u sjevernom djelu Dortmunda dječji vrtić, koji još dan danas postoji i koji je stotinama djece u toku proteklih godina, zahvaljujući dobro promišljenom kršćansko – biblijskom konceptu, a pogotovo pruženoj im ljubavi i prihvaćenju, pružio pomoć i ispunio njihove potrebe. Bog nas često susreće s potrebama ljudi, kako bismo postali otvoreniji. U današnje je vrijeme, nažalost, sve teže obraditi masu potreba i boli s kojima se svakodnevno susrećemo, primjerice, gledajući vijesti. A o otvorenosti i spremnosti da se s njima suočimo ne treba niti govoriti. Stoga je pogotovo važno da razvijemo sposobnost izdvajanja Božjih poziva nama.

Ovih ti sedam točaka pruža mogućnost da urediš razne informacije i da iz njih na pregledan način izvučeš najvažnije.

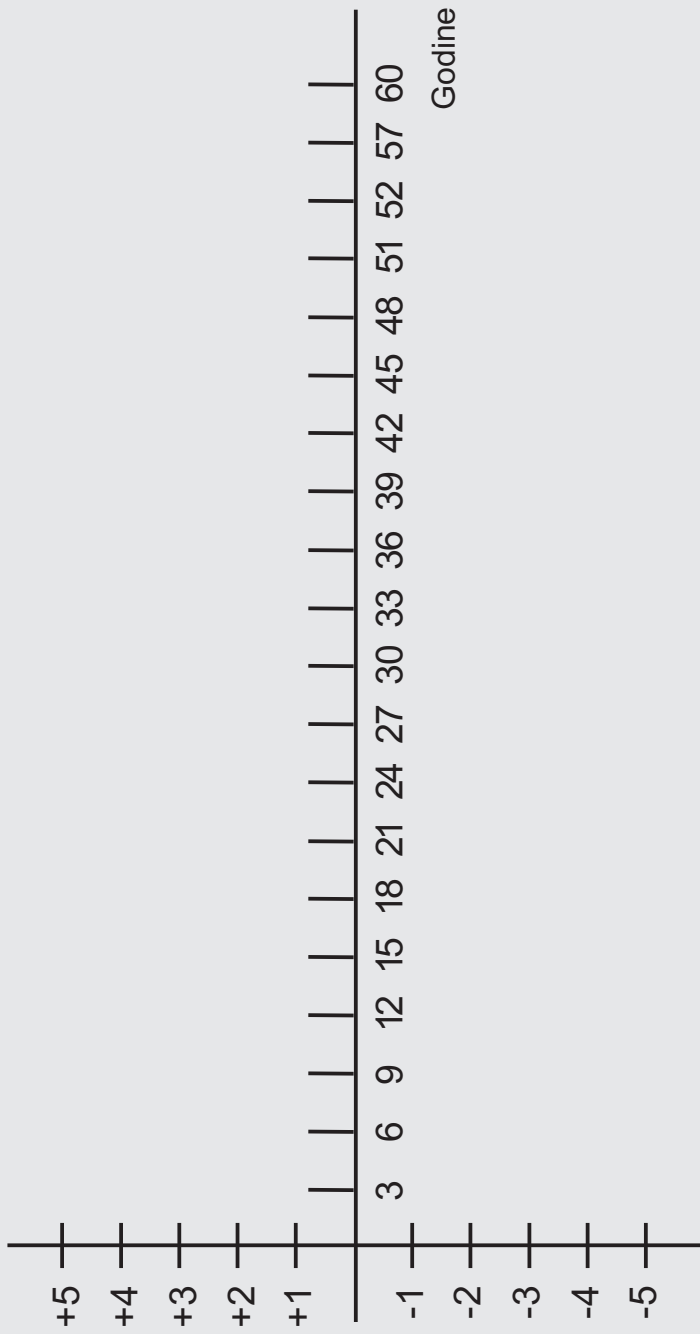
Jedan vrlo važan komadić te slagalice našeg pozvanja su baš te Božje objave. Zato je važno da se osvrneš na prošlost i u njoj otkriješ sve što ti je Bog već otkrio i objavio, da to zapišeš, te da te ona pouči o tvojoj budućnosti i tvom pozvanju.

3. Životna krivulja

Životna krivulja je slijedeći korak u otkrivanju i razumijevanju naše prošlosti.

U slijedećem zadatku se možeš osvrnuti na protekle godine tvog života i subjektivno procijeniti svaku pojedinu godinu ili životni period - jesu li bili, sveukupno gledajući, pozitivni ili negativni. Cilj nije duboko reflektirati svaki životni period, već razviti osjećaj za to kako si koji period doživio.

Životna krivulja - krivulja profesije

Životni i profesionalni put

Tijek obrazovanja / struka	Motivirajuće sposobnosti	Motivirajuće okolnosti	Stečena specijalizacija

Zatim pokušaj opisati negativne i pozitivne doživljaje u prošlosti, opiši što te je najviše motiviralo, a što obeshrabrilo. Koristi se pritom radnim listićem koji slijedi. Upiši slijedeće: u prvi stupac upiši sve sposobnosti koje si ulagao u razdobljima koja bi ti definirao pozitivnima. U drugi upiši okolnosti koje su tomu doprinijele. U trećem opiši negativna razdoblja života. Ovdje želimo istražiti negativne karakteristike i okolnosti koje su te obeshrabrile.

4. Tijek obrazovanja

Četvrti aspekt tvoje povijesti je tvoj obrazovni put. I za taj smo zadatak razvili radni listić. Često se susrećemo s ljudima koji su se odlučili za određenu struku, nemajući u tom trenutku potpunu i jasnu sliku o tome koje prednosti i nedostatke ta struka u sebi skriva. To i sam primjećujem svaki put kada se osvrnem na godine provedene u gimnaziji, za kojima je slijedio dvogodišnji rad kako bih sakupio radnog iskustva, zatim studij arhitekture, iskustva sakupljenih u Sri – Lanki, nakon toga sam sedam godina radio kao arhitekt, još dodatnih šest mjeseci studirao i radio na Havajima, da bih konačno sve dublje zakoračio u područje treninga i savjetovanja.

Dok sam studirao arhitekturu i radio kao arhitekt, znao sam da to nije dugoročna perspektiva mogega života, a niti moje pozvanje. Ipak sam bio potpuno siguran da moram najprije prevaliti taj, kako bih zatim otkrio kako izgleda moj slijedeći korak. Danas znam da sam zahvaljujući tom studiju i mojem zanimanju razvio strukturni način razmišljanja i naučio kako analizirati potrebe klijenata i kako razviti koncepte koji će ih zadovoljiti – na razini pojedinca ali i društva. I baš to su sposobnosti koje su mi danas kao savjetniku u poduzetništvu neophodno potrebne. Predivno je vidjeti, kako je moje tadašnje obrazovanje sve više i više doprinosilo optimalnom izvršavanju moje današnje profesije i životnog poziva.

Zato je vrlo smisljeno osvrnuti se na tijek vlastitog obrazovanja i profesije. Ispunjavajući radni listić možeš slobodno započeti već s vremenom provedenom u vrtiću. Opiši ukratko pojedina razdoblja, i pokušaj razaznati pomoću desnog stupca (drugom po redu) koje su te sposobnosti motivirale i koje si u tom razdoblju primijenio ili koje si tada stekao. U slijedeći stupac možeš upisati sve motivirajuće okolnosti tog razdoblja, a u posljednji stupac upiši sve sposobnosti i znanje koje si pritom

stekao. To je još jedan komadić u našoj velikoj slagalici i omogućuje nam da pronađemo tu tako slavnu nit koja prožima naš život.

Robert Clinton, profesor na sveučilištu u gradu Pasadena u Kaliforniji, je zajedno s jednim svojim studentom analizirao život jedno šesto vodećih osoba i ustanovio da su svi oni morali proći kroz slične situacije i okolnosti. Ta je analiza, koje se spominje u Clintonovoj knjizi „The Mentor Handbook“, vrlo ohrabrujuća jer nam pokazuje da je Bog sudjelovao u oblikovanju života tih ljudi, iako oni toga nisu uvijek bili svjesni.

Isplati se osvrnuti se na vlastiti život – sa svim njegovim pozitivnim aspektima i mogućnostima stjecanja znanja – kako bi došli do spoznaje da u stvarnosti naš vlastiti život ne oblikujemo potpuno sami, već da se to događa u „savezu“ s Bogom, kojega nekad niti ne primjećujemo.

Postoje dvije stvari koje su mi posebno važne. Prvo – u stanju sam život oblikovati puno smirenije, jer znam da je Bog sa mnom i da sudjeluje u njegovom oblikovanju, i drugo – smijem se usuditi poduzeti razne korake zbog toga što znam da je Bog potpuno sposoban pomoći mi uvijek iznova pronaći nit mojega života, kako bi on bio što optimalniji.

5. Prepreke u životu

„Blago svakome koji se Jahve boji, koji njegovim hodi stazama! Plod ruku svojih ti ćeš uživati, blago tebi, dobro će ti biti. Žena će ti biti kao plodna loza u odajama tvoje kuće; sinovi tvoji ko mladice masline oko stola tvojega. Eto, tako će biti blagoslovljen čovjek koji se Jahve boji! Blagoslovio te Jahve sa Siona. Uživao sreću Jeruzalema sve dane života svog! Vidio djecu svojih sinova, mir nad Izraelom!“ (Ps. 128)

Peti aspekt tvoje povijesti su prepreke u životu. Psalam 128 opisuje izraz „strah Gospodnji“. On izražava poštovanje prema Bogu, koji je moj Spasitelj, a time i moj najviši autoritet. To ne znači da ga se trebamo bojati. U Ivanovoj poslanici stoji da ljubav rastjeruje svaki strah. Zato nije moguće da bi Bog ljubavi mogao željeti da ga se bojimo. Dapače, On čak želi živjeti u odnosu s nama. Taj nam Psalam na poseban način prikazuje Boga kao jednog velikodušnog i raznovrsnog Boga, koji voli život i koji voli čovjeka i koji nam želi dati život u izobilju.

Tako se i u našem procesu pronalaženja umjetnika u sebi radi o izobilju u životu i kako razviti sve naše sposobnosti. Strah Gospodnji je opis jednog stila života koji nam to omogućuje. 128. Psalam nam pokazuje da je Božja perspektiva za naš život da imamo posao i da nam je on na radost, posao koji će nas ispuniti i biti produktivan. Također primjećujemo da Bog želi da imamo obitelj u kojoj ćemo se osjećati ugodno. Bog želi da imamo „Shalom“ (mir) što podrazumijeva potpuno ispunjeni život. Osim toga, Biblija nam govori da će čovjek koji poštuje Boga vidjeti i djecu svoje djece. To znači da će ne samo on sam u svojem životu biti produktivan, već i da će se njegova dostignuća multiplicirati.

Tu izjavu potvrđuje i pojačava jedan drugi Psalam. Molio bih te da pročitaš sa mnom slijedeće stihove, imajući na umu da je Bog nama vrlo dobroćudno i milostivo naklonjen, da nas voli i da je nama oduševljen. Psalam 34. od 8. stiha: „Anđeo Jahvin tabor podiže oko njegovih štova-laca da ih spasi. Kušajte i vidite kako dobar je Jahve: blago čovjeku koji se njemu utječe! Bojite se Jahve, vi sveti njegovi: ne trpe oskudice koji ga se boje. Osiromašije mogućnici i gladuju, a koji traže Jahvu, ne trpe oskudice. Dođite, djeco, i poslušajte me, učit ću vas strahu Gospodnjem. O čovječe, ljubiš li život? Želiš li dane mnoge uživati dobra?“

Želimo li oblikovati svoj život, gledati naprijed, onda je jedan od uvjeta da naučimo živjeti Božjim stilom života. Isus je rekao: „Ja sam put, istina i život.“ I još je rekao: „Došao sam kako biste vi imali život i to život u izobilju.“

Bog nije osoba uskogrudnog načina razmišljanja, nego velikodušan, širokih vidika, ljubitelj boja i privlačan. Ali On je i pored svega toga realističan. Zna da nam je potrebna pomoć kako bismo na pravi način živjeli život čineći ga zaista jednom proslavom. Kako bi nam u tome pomogao, stvorio je pojam „strah Gospodnji“. Ovaj pojam, iako zvuči pomalo neobično, nema zasigurno nikakve veze sa samim strahom prema Bogu. „Strah Gospodnji“ zapravo znači da naš život treba biti ispunjen poštovanjem prema Bogu, dakle, da ga trebamo živjeti prema njegovoj zamisli i prema njegovim principima. Ako još jednom pažljivo pročitaš Psalam 34. uvidjet ćeš da se iza pojma straha Gospodnjega skrivaju četiri životne smjernice:

1. Čini dobro
2. Zalaži se za mir gdje god da jesi
3. Potiči zajedništvo među ljudima koje je Bog postavio u tvoju blizinu
4. Uči poniznost, to jest imaj hrabrosti služiti i neka ti bude na radost kada drugima pomogneš do uspjeha (Psalam 34 i Izreke 8).

Ova četiri životna načela nisu ništa drugo negoli sažetak Mojsijevih deset zapovijedi ili još jedno pojašnjenje triju Isusovih zapovijedi:

1. Ljubi Boga
2. Ljubi svoga bližnjega
3. kao i samoga sebe.

Ako bismo ova četiri načela preokrenuli, dobili bismo sliku baš onakvoga životnog stila koji uništava naše odnose:

1. Neka tvoje riječi i djela budu loša
2. Mrzi one koji su te povrijedili
3. Buni se protiv svega i uništavaj odnose
4. Živi u oholosti i smatraj se boljim od ostalih.

Upravo su ove četiri točke glavne prepreke u životu koje nas ometaju u pozitivnom savladavanju prošlosti, koje stoje na putu potpuno ispunjenom životu, stvaranju obitelji, koje sprječavaju da naš rad bude produktivan, koje sprječavaju da aktivno oblikujemo život.

Razradili smo radne listiće sa slijedeća četiri pitanja:

1. U čemu sam sagriješio, bilo na riječima ili na djelima, a što još nisam raščistio?
2. Što me je duboko povrijedilo, a što još nisam drugima oprostio?
3. Za koje uništene odnose, za koje sam sâm odgovoran, još nisam molio za oprostjenje?
4. Gdje se skriva oholost? Oholost ima puno lica, kao na primjer: uobraženost, preuveličavanje, zavist (što je, usput rečeno, razoritelj radosti broj 1), osjećaj manje vrijednosti, arogantnost, prezir.

Prepreke u životu

<i>1. U čemu sam sagriješio, a što još nisam raščistio?</i>		<i>Što ću učiniti?</i>
<i>Djelima:</i>	<i>Riječima:</i>	
<i>2. Koje povrijede još nisam oprostio?</i>		<i>Što ću učiniti?</i>

Prepreke u životu

3. Koje uništene odnose još nisam raščistio?	Što ću učiniti?
4. Gdje se u meni skriva oholost?	Što ću učiniti?
<ul style="list-style-type: none"> ● <i>Uobraženost</i> ● <i>Pretjeranost</i> ● <i>Zavist</i> ● <i>Osjećaj manje vrijednosti</i> ● <i>Arogantnost</i> ● <i>Osuda</i>	

U stupac koji se nalazi pored svakog pojedinog stupca s pitanjima možeš upisati tvoji sljedeći korak, jer je sama spoznaja da prepreke postoje samo prvi korak. Sljedeći još važniji korak jest nešto i poduzeti protiv toga. Tako dolazimo neizbježno i do pojmova grijeh i kajanje. Te pojmove možemo najbolje shvatiti na sljedeći način:

Grijeh je iz jednog jedinog razloga tako loš – jer uništava odnose; moj odnos s Bogom, odnos prema sebi samome i prema drugima. Budući da je Bog stvorio čovjeka da bi živio, kao i Bog sâm, u zajedništvu s drugima, zato tako i mrzi grijeh, jer on uništava odnose.

Zato je Isus i došao, kako bi umjesto nas platio cijenu kazne, umro je na križu, otvorivši nam put u život u kojemu možemo naučiti kako se odnositi s grijehom i kako ga nadvladati. Meni, osobno, pomažu četiri koraka u nadvladavanju grijeha:

1. *Spoznati grijeh*: Dok osobno ne spoznam grijeh, neću moći niti pronaći rješenje za njega. Našoj je savjesti pri tome potrebna pomoć. Čitanjem Biblije, primjerice, izoštravamo savjest i razum. Osim toga je i Sveti Duh došao da bi nam pomogao prepoznati grijeh. Spoznaja je, dakle, prvi korak.

2. *Priznati grijeh*: Nakon spoznaje grijeha slijedi priznanje grijeha. U Ivanovoj poslanici piše da ako priznajemo svoje grijeha, da je Bog vjeran i pravedan i da će nam ih oprostiti i očistiti nas od nepravde. Priznanjem izgovaramo grijeh iznoseći ga na vidjelo, kako bi i realno mogao biti pročišćen. Zato te želim izazvati da, kada god prepoznaš grijeh, da ga priznaš Bogu, a bilo bi još i bolje kada bi to mogao priznati jednoj osobi tvojeg povjerenja (time to priznanje činiš vjerodostojnim).

3. *Mrziti grijeh*: Kako je Bog Bog ljubavi, pojam mržnje zvuči skoro pretjerano. No u ovom slučaju „mrziti“ znači samo da trebamo naučiti prepoznavati posljedice grijeha i zbog toga ga prezirati i izbjegavati. Jer kada si predočim kakve su posljedice grijeha, tada počinjem mrziti svako negativno uvjerenje i svaki loš postupak.

4. *Odreći se grijeha*: Kada svim svojim bićem, svojim osjećajima i svojom biti, spoznam grijeh i postanem svjestan pogrešaka koje moram ispraviti, onda moram aktivirati svu volju kako bih lošim navikama, koje postaju preprekama u životu, suprotstavio dobre.

Ovime se opet vraćamo na „strah Gospodnji“, a to znači primijeniti ove četiri pomoćne točke na Božji način: čini dobro, zalaži se za mir, potiči zajedništvo i uči poniznost.

Primjena svega toga zahtijeva puno samodiscipline, baš kao što – kako je to najčešće u životu – i sve što je od trajne vrijednosti zahtijeva i puno truda.

I na kraju jedna završna misao. Trenutačno se nalaziš na točki s koje promatraš jednu čitavu prošlost. Nadam se da ćeš tijekom ovog poglavlja postati oduševljen vlastitim životom i dobrim prilikama i šansama koje su u njemu skrivene.

Postoji netko, tko je tako oduševljen tobom, da te od jutra do mraka promatra, gledajući koji ćeš slijedeći korak poduzeti – baš zato jer te je predivno stvorio.